

BERGEN KOMMUNE

ETAT FOR UTBYGGING

**KONKURRANSEGRUNNLAGETS DEL II
OPPDRAGSBESKRIVELSE**

Bergen rådhus - Hovedombygging

A0570 Bergen rådhus – Fasaderehabilitering

**ANSKAFFELSE AV HOVEDENTREPRENØR:
– K101 BETONGREHABILITERING**

A	Generelt om prosjektet.....	5
	A.1.1 Kortfattet beskrivelse av prosjektet.....	5
	A.1.2 Entrepriseplan.....	9
	A.1.3 Byggherrens organisasjon.....	10
	A.1.4 Prosjektorganisasjon.....	12
B	Ytelser	14
	B.1 Beskrivelse av hva som skal leveres (sluttproduktet).....	14
	B.1.1 Mengdekontroll.....	14
	B.1.2 Mengdebeskrivelse.....	14
	B.1.3 Ytelsesbeskrivelsene.....	14
	B.2 Tegninger/skisser.....	16
	B.3 Krav til prosess og organisering.....	16
	B.3.1 Generelt.....	16
	B.3.2 entreprenørens byggeplassadministrasjon og fellesrigg.....	16
	B.3.3 Plan- og bygningsloven.....	17
	B.3.4 Kvalitetsplan for utførelse.....	17
	B.3.5 SHA- HMS.....	18
	B.3.6 Energi og miljø - generelt.....	18
	B.3.7 Rent bygg.....	19
	B.3.8 Tørt bygg.....	19
	B.3.9 Avfallshåndtering.....	20
	B.3.10 FDV-dokumentasjon.....	20
	B.3.11 Opplæring.....	21
	B.3.12 ID-nummerering og fysisk merking.....	21
	B.3.13 Rapportering.....	21
	B.3.14 Slutfase.....	21
	B.3.15 Prøvedriftsperiode.....	22
C	Fremdrift og frister	23
	C.1 Generelt.....	23
	C.2 Dagmulksbelagte frister.....	23
	C.2.1 Delfrist nr 1.....	23
	C.2.2 Delfrist nr 2.....	23
	C.2.3 Delfrist nr 3.....	23
	C.2.4 Delfrist nr 4.....	23
	C.2.5 Delfrist nr 5.....	23
	C.2.6 Delfrist nr 6.....	23

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

C.2.7	Delfrist nr 6	24
C.2.8	Teknisk ferdigstilling.....	24
C.2.9	Start prøvedriftsperiode	24
C.2.10	Delovertakelse ved start prøvedriftsperiode	24
C.2.11	Overtakelse ved utløp av prøvedriftsperiode.....	24
C.2.12	Overtakelse.....	24
C.2.13	Frister for administrative leveranser etc.	24
D	Vederlaget	25
D.1	Svardokument inkl. tilbudsskjema	25
D.2	Byggherrens medvirkning.....	25
E	Alminnelige bestemmelser	26
E.1	Generelle kontraktsbestemmelser.....	26
E.1.1	NS 8405:2008 med endringer	26
E.1.2	Møter (NS 8405 pkt 7)	26
E.1.3	Varsler og krav (ns 8405 pkt 8)	26
E.1.4	Sikkerhetsstilling (NS 8405 pkt 9).....	26
E.1.5	Krav til utførelse (NS 8405 pkt 11)	26
E.1.6	Forhold på byggeplassen (NS 8405 pkt 12).....	27
E.1.7	Bruk av underentreprenør (NS 8405 pkt 15).....	30
E.1.8	Vederlagsjustering (NS 8405 pkt 25).....	31
E.1.9	Partsuenighet (NS 8405 pkt 26)	32
E.1.10	Fastsettelse av vederlag (NS 8405 pkt 27)	33
E.1.11	Overtakelse (NS 8405 pkt 32)	33
E.1.12	Mangel ved kontraktarbeidet. Erstatningsansvar (NS 8405 pkt 36).....	33
E.2	Spesielle kontraktsbestemmelser.....	34
E.2.1	Vilkår om bruk av lærlinger ved gjennomføring av kontrakten og om tilknytning til lærlingeordning.....	34
E.2.2	Dokumentasjon av oppfyllelse av vilkåret om bruk av lærlinger.....	34
E.2.3	Manglende oppfyllelse av kontraktsvilkår om bruk av lærlinger	34
E.2.4	Bortfall av vilkår om bruk av lærlinger	35
E.2.5	Inkluderende kontrakt	35
E.2.5.1	Vilkår om bruk av funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer	35
E.2.5.2	Dokumentasjon på at vilkåret er oppfylt	36
E.2.5.3	Manglende oppfyllelse av kontraktsvilkår	36
E.2.5.4	Bortfall av vilkår om bruk av vanskeligstilt arbeidskraft.....	36
E.2.5.5	Bytte av nøkkelpersonell.....	37
E.3	Administrative bestemmelser	37

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

Vedleggsnr	Dokumentnavn	Merknad
II.1	Mengdebeskrivelse (B.1.2)	Vedlegg til utfylling av tilbyder
II.2	Administrative bestemmelser	Vedlegg til kontrakt
II.3	Hovedfremdriftsplan	Vedlegg til kontrakt
II.4a-g	Byggherrens SHA grunnlag	Vedlegg til kontrakt
II.5	Beskrivelse av Rigg - Drift - Nedrigging	Vedlegg til kontrakt
II.6a-b	Riggplan (fase 1 og 2)	Vedlegg til kontrakt
II.7A-Z II.7AA-AH	Tegninger, tabeller og bildeeksempler (26 stk.) Tegninger, tabeller og bildeeksempler (8 stk.)	Vedlegg til kontrakt
II.8	Retningslinjer for FDV-dokumentasjon	Vedlegg til kontrakt
II.9	Miljøsaneringsbeskrivelse BC	Vedlegg til kontrakt
II.10	Miljøsaneringsbeskrivelse Rambøll	Vedlegg til kontrakt
II.11	Miljøoppfølgingsplan (MOP)	Vedlegg til kontrakt
II.12a-g	Foreløpig FDV bidrag	Vedlegg til kontrakt

A Generelt om prosjektet

A.1.1 KORTFATTET BESKRIVELSE AV PROSJEKTET

Generelt

Bergen rådhus er tegnet av arkitekt Erling Viksjø og ble bygget i perioden 1971-74. Bygget består av en høyblokk i 14 etasjer og et mindre tilbygg (kantinebygg i 2 etasjer), som inneholder hovedsakelig kontorer, møterom, kantine og tekniske rom fordelt på kantinefløy og høyblokk.

Begge bygningsvolumene er underbygget med kjeller, og kjelleren strekker seg også ut under terreng frem til midtaksen på høyblokkens sørfasade. Kjellerne består i hovedsak av tilfluktsrom, driftsfunksjoner, lager og garderobe.

Hovedkonstruksjonen er dekker, vegger og søyler i plasstøpt betong.

Rådhuset er totalt på ca.11.500 kvm BTA.

Prosjektet skal BREEAM sertifiseres.

Prosjektet gjennomføres etter TEK17 med enkelte dispensasjoner.

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

A0570 BERGEN RÅDHUS - FASADEREHABILITERING

Hovedbygg

Det er påvist en rekke skader og mangler knyttet til betongsøyler i høybyggets fasade, og alle søylene er bærende. Manglene omfatter for lav betongfasthet, manglende innlagt armering og betydelig skadenivå som følge av armeringskorrosjon. Søylene har derfor lavere bæreevne enn forutsatt, hvilket krevet at skader repareres og en del søyler i nedre etasjer må forsterkes.

Benyttet betong med avrundet og ensgradert steintilslag er et spesielt og uvanlig materiale å benytte i konstruksjonsbetong. I tillegg fraviker byggemetoden betydelig fra standardiserte krav. Det er påvist usikkerhet i materialegenskaper, bestandighet og kvalitet.

Korrosjonsskader på armeringen er i hovedsak utviklet i søylene ved etasjeskillene. Søylene i fasadene bærer tverrdragere og dekker, samt fasadeelementene. I tillegg vil søylene også ta deler av vindbelastningen på bygget.

Antikvariske hensyn

Bergen rådhus har antikvarisk status som et verneverdig bygg med nasjonal verdi.

I hele prosessen med å finne en alternativ metode for å utføre de mekaniske reparasjoner av søylene på Bergen Rådhus har det vært et tett samarbeid med Byantikvaren.

Det arkitektoniske uttrykket på bygget vil endres med økt søylevolum på grunn av etablering av manglende armering og katodisk beskyttelse.

Kantinebygg

Det er avdekket vesentlige skader også på kantinebygget. Problemstillingene er sammenlignbare med høyblokkens skader, men kantinebygget har også særegne skader og antikvariske utfordringer. Kantinebygget skal ikke endre arkitektonisk uttrykk og søylene skal rives og tilsvarende reetableres etter at bæring i stål er flyttet inn i bygningen (plassert på innsiden av yttervegg).

Vinduer

Alle vinduer og beslag skal skiftes til nye, inkludert solavskjerming der det er behov for dette.

Stillas

Fasadearbeidene krever stillas, og arbeidet planlegges utført på én langside om gangen gjennom to sommersesonger (hvis mulig). Det etableres heiser, trappetårn, lasteplattform og inndekking for stillas for fasadearbeidene. Stillaset skal benyttes i forbindelse med generell inn- og uttransport for utvendige og innvendige arbeider. Overordnet prioritering av fasadestillaset knyttes til betongrehabiliteringen. Det etableres avfallsstasjon i form av dekker.

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

A0571 BERGEN RÅDHUS – INNVENDIG OMBYGGING

Hovedbygg

De fleste tekniske løsninger og materialer har nådd sin levetid og bygget tilfredsstillende i liten grad dagens krav til et moderne kontorbygg. Arbeidsplasser i Bergen kommune planlegges i henhold til et «aktivitetsbasert kontorkonsept».

Deler av enkelte tekniske anlegg som er av nyere dato vurderes beholdt og tilpasset nye installasjoner.

Kjeller

Arealene bygges generelt om (noe oppgradering) til samme funksjoner som i dag. Det etableres garderober med UU-tilpassing. Garderober uten UU-tilpassing kan etableres i tilfluktsrommet. Tilfluktsrom i kjeller skal opprettholdes som tilfluktsrom. Tekniske arealer bygges om/oppgraderes.

NB! Trafostasjoner i bygget skal være operative i hele byggefasen. Den delen som leverer til Bergen rådhus skal skiftes fra 230V til 400V. Gulating er også knyttet til den samme kiosken og skal være operativ i hele byggefasen. Fiberanlegget (inkl. føringsveier) i plan – U skal være operative i hele byggefasen.

Plan 1

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Entreprise: K101 – Betongrehabilitering</p> <p>Dato: 12.02.2019</p>
---	---

Etasjen bygges om og utvides for bedre og større fleksibilitet og publikumshåndtering. Det etableres 2 innganger nærmere Kaigaten for større «synlighet» og for å være mer «inviterende og åpen».

Plan 2

Etasjen vil i hovedsak være en møteromsetasje.

Plan 3-13

«Aktivitetsbasert kontorkonsept» med evt. tilpassinger. Det er etablert teknisk «grid» i disse etasjene. Alle etasjer har en toalett-/garderobekjerne rundt hovedtrapp og heiser.

Plan 14

Tekniske rom og noen møterom.

Tak

Det skal etableres bedre tilkomst. All «teknikk» på taket «samles», organiseres mer funksjonelt samt at fjernvirkningen blir bedre (skjerming). Det skal etableres fasadeheis med skinnesystem på taket. Det vurderes også solcellepaneler.

Heiser og trapper

Alle 4 heisene skal byttes ut. 2 nye heiser skal forlenges opp en etasje (fra plan 13 til plan 14). Hovedtrapp og rømningstrapp skal beholdes (noe oppgradering/rehabilitering).

Utomhus

Det skal etableres nye utomhus arealer primært rundet utvidelsen i plan 1.

Kantinebygg

Kjeller

Som hovedbygg (primært tilfluktsrom).

Plan 1

Nytt kjøkken og kantine.

Plan 2

Som hovedbygg (møteromsetasje).

Tak

Det skal etableres bedre tilkomst (fra hovedbygg, plan 3). Generelt skal tekniske anlegg organiseres bedre på denne takflaten.

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

A.1.2 ENTREPRISEPLAN

Prosjektet gjennomføres som 2 delprosjekter og med til sammen 4 entrepriser.

Følgende entrepriser er planlagt:

Delprosjekt 1 (A0570 Bergen rådhus – Fasaderehabilitering)

Entreprise: K101 - Betongrehabilitering (Byggherrestyrt entrepriser, NS 8405)

Entreprise: K103 - Stillasarbeider (for fasadearbeider og innvendige arbeider)

(Totalentreprise, NS 8407)

Delprosjekt 2 (A0571 Bergen rådhus - Innvendig ombygging)

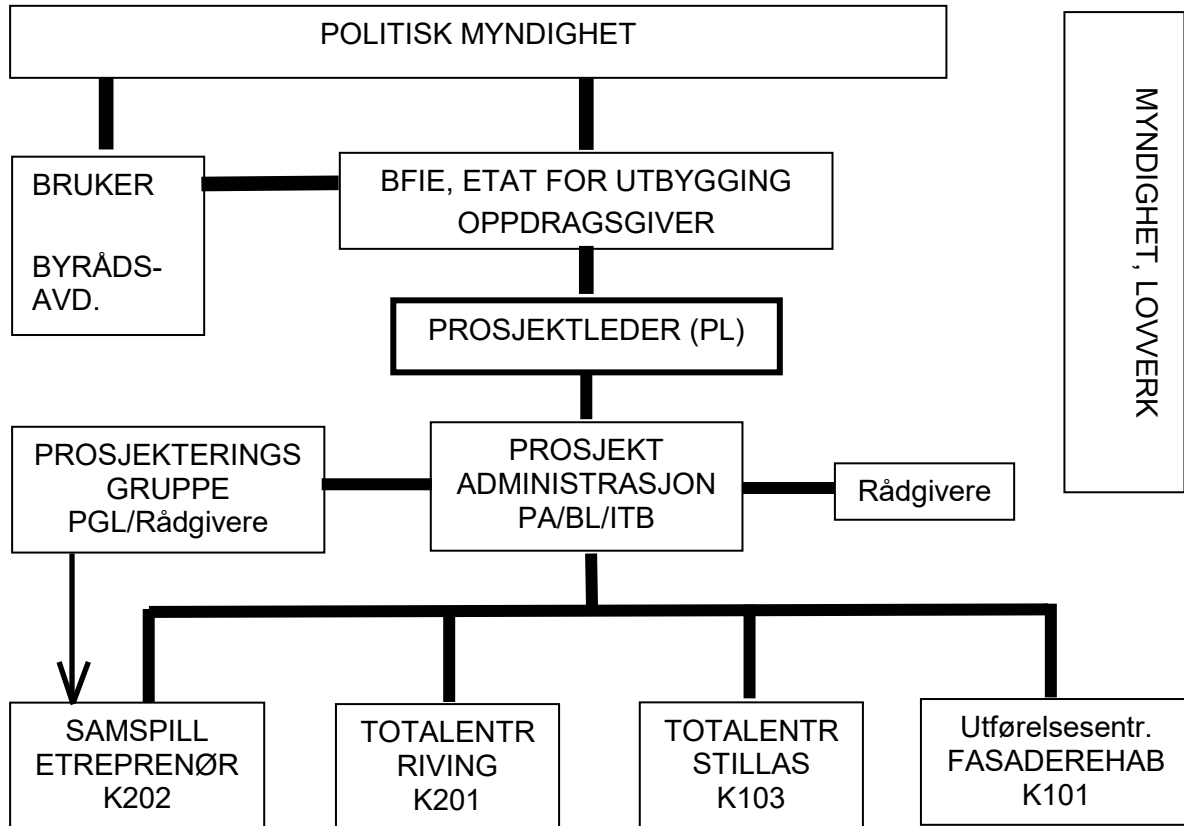
Entreprise: K201 - Riving (NS 8407 Totalentreprise)

Entreprise: K202 - Innvendig ombygging (NS 8407 totalentreprise/samspill)

Entreprenør K201 og K202 er definert som «riggrentreprenør» og ivaretar fellesytelser i prosjektet slik det fremgår i egen beskrivelse.

A.1.3 BYGGHERRENS ORGANISASJON

Definisjoner:

BFIE:	Byrådsavdeling for finans, innovasjon og eiendom
PL:	Prosjektleder
PA:	Prosjektadministrator
BL:	Byggeleder
PGL:	Prosjekteringsleder

Byggherre (BH):	Bergen kommune, Etat for utbygging Utbyggingsdirektør Adresse: Kaigaten 4, Postboks 7700, 5020 Bergen Telefon: 55 56 55 30 E-post: postmottak.etatforutbygging@bergen.kommune.no
Prosjektleder (PL):	Bergen kommune, Etat for utbygging Arvid Jacobsen Kaigaten 4, postboks 7700, 5020 Bergen Mobil: 55 56 55 30

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering**Oppdragsbeskrivelse****Entreprise: K101 – Betongrehabilitering****Dato: 12.02.2019**

	E-post: postmottak.etatforutbygging@bergen.kommune.no
Prosjektadministrator (PA):	Firma: HR Prosjekt AS Adresse: Kokstadflaten 35, 5257 Bergen Oppdragsleder: Sven Selle Mobil: 93 23 22 43 E-post: sse@hrprosjekt.no
Byggeleder (BL):	Firma: HR Prosjekt AS Adresse: Kokstadflaten 35, 5257 Bergen Oppdragsleder: Martin Wulf Mobil: 93 26 01 10 E-post: mwu@hrprosjekt.no
Prosjekteringsleder (PGL):	Firma: Betong Consult AS Adresse: Jacob Kjødes veg 15, 5232 Paradis Oppdragsleder: Ranveig Laastad Telefon: 55 60 40 54 Mobil: 91187983 E-post: ranveig@betcon.no
Arkitekt (ARK):	Firma: Rambøll AS Adresse: Folke Bernadottes vei 50, 5147 Fyllingsdalen Oppdragsleder: Thomas Joe Evetts Mobil: 40 48 53 36 E-post: thomas.evetts@ramboll.no
Rådg. ing. Bygg (RIB):	Firma: Smidt & Ingebrigtsen AS Adresse: Østre Nesttunvegen 12, 5221 Nesttun Oppdragsleder: Tom Ingebrigtsen Telefon: 55 11 64 02 Mobil: 41 53 55 01 E-post: Tom.Ingebrigtsen@smias.no
Rådg. ing. Bygg, betong (RIBB):	Firma: Betong Consult AS Adresse: Jacob Kjødes veg 15, 5232 Paradis Oppdragsleder: Trond Baardseth Telefon: 55 60 40 50 Mobil: 99 41 50 75 E-post: trond@betcon.no
Rådg. ing. EL (RIE):	Firma: Rambøll AS Adresse: Folke Bernadottes vei 50, 5147 Fyllingsdalen Oppdragsleder: Roy Sande Telefon: 55 17 58 00 Mobil: 93 28 06 90 E-post: roy.sande@ramboll.no

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering**Oppdragsbeskrivelse****Entreprise: K101 – Betongrehabilitering****Dato: 12.02.2019**

Rådg. ing. katodeanlegg (RIKa):	Firma: Betec AS Adresse: Helleveien 136B, 5039 Bergen Oppdragsleder: Jan Sælensminde Mobil: 92 03 32 28 E-post: salensminde@betec.no
RIByFy:	Firma: Rambøll AS Adresse: Folke Bernadottes vei 50, PB 3705 Fyllingsdalen, 5845 Bergen Oppdragsleder: Ragnhild Soldal Sjøholt Telefon: 97 16 58 39 Mobil: 97 16 58 39 E-post: ragnhild.sjoholt@ramboll.no
Ansvarlig kontrollerende for prosjekteringen:	Firma: Ikke avklart Adresse: Oppdragsleder: Telefon: Mobil: E-post:
Ansvarlig kontrollerende for utførelsen:	Firma: Ikke avklart Adresse: Oppdragsleder: Telefon: Mobil: E-post:

A.1.4 PROSJEKTORGANISASJON*A.1.4.1 Byggherremøter*

Møte ledes av:	Byggherrens representant
Gjennomføres i faser:	Planlegging og utførelse
Møtefrekvens:	1 møte per måned
Deltakere:	Minimum 2 representanter fra hver av partene (oppdragsgiver og entreprenøren)

A.1.4.2 Byggemøter

Møte ledes av:	Byggeleder
Gjennomføres i faser:	Utførelsesfase
Møtefrekvens:	Hver 14. dag
Deltakere:	Entreprenøren, byggeleder, rådgivere

Fast agenda avtales mellom entreprenør og byggherre.

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

A.1.4.3 Planleggingsmøter

Møte ledes av: Byggeleder
Gjennomføres i faser: Frem til ferdig planlegging
Møtefrekvens: Hver 14. dag
Deltakere: Entreprenørens prosjektleder og anleggsleder, byggherrens PL, BL, RIBB, BHO, KU, BREEAM-rådgiver og byggeiers representant (behov vurderes av byggherren)

A.1.4.4 Fremdrifts- og koordineringsmøter (fellesmøte mellom alle entrepriser)

Møte ledes av: Byggeleder
Gjennomføres i faser: Alle faser
Møtefrekvens: Hver 14. dag
Deltakere: Alle
Hensikt: Møte skal sikre samordning og overordnet koordinering mellom delprosjekt og entrepriser og har byggeplass og grensesnitt som fokus. Hovedgrunnlaget for disse møtene dannes under ukemøtene.

A.1.4.5 Ukemøter (fellesmøte mellom alle entrepriser)

Møte ledes av: Byggeleder
Gjennomføres i faser: Alle faser
Møtefrekvens: Hver 7. dag
Deltakere: Formenn og bas-er til relevante fag
Hensikt: Møte skal sikre samordning og koordinering mellom delprosjekt og entrepriser og har byggeplass og grensesnitt som fokus. Disse møtene danner grunnlag for fremdrifts- og koordineringsmøter.

A.1.4.6 Temamøter/særmøter

Møte ledes av: Entreprenørens prosjektleder/byggeleder
Gjennomføres i faser: Ved behov
Møtefrekvens: Ved behov
Deltakere: Vurderes iht. behov

B Ytelser

B.1 Beskrivelse av hva som skal leveres (sluttproduktet)

B.1.1 MENGDEKONTROLL

Kontrakten er basert på regulerbare mengder og det skal ikke gjennomføres mengdekontroll etter NS 8405 pkt. 27.2 for andre poster enn hvor det uttrykkelig er angitt. Mengdekontrollen skal foreligge innen kontraktsinngåelse.

B.1.2 MENGDEBESKRIVELSE

Se eget dokument.

B.1.3 YTELSESBESKRIVELSE

B.1.3.1 Prosjekthotell

Det er opprettet prosjekthotell (Dalux) for samhandling/kommunikasjon og arkiv. Alle prosjektaktører skal bruke dette aktivt. Se for øvrig pkt. E.3 Administrative bestemmelser.

B.1.3.2 Digital byggeplass

Byggherren legger til grunn digital byggeplass som føring og som en ambisjon. De sentrale grepene og bindingene ligger i BIM (3D) i form a prosesskrav, nivå og bruk. Dette integreres med funksjonelle/integrerte «prosjekthotell», slik at samhandlingen i prosjektene forbedres, forenkles og dokumenteres. Bruken samordnes gjerne med 4D, 5D, 6D og 7D applikasjoner (verktøy). Det er en forutsetning at entreprenørene deler byggherrens ambisjon og at dette samordnes med PA i prosjektet for en helhetlig og formålstjenlig løsning. Det kan i denne sammenheng også ligge testing/evaluering av applikasjoner før evt. implementering.

B.1.3.3 Fokusområder

Mål

Bergen kommunes mål er at alle bygg skal bli bedre og feilfrie samt raskere og rimeligere levert. Hva vi legger vekt på i disse ordene og hva det innebærer:

BEDRE:

Byggene fungerer som de skal. De har de rette arkitektoniske, funksjonelle og bygningstekniske løsningene og dekker brukernes behov på kort og lang sikt. De er teknisk og fagmessig planlagt og korrekt utført i tråd med beste praksis. Siden dette ikke alltid er tilfelle blir byggene BEDRE enn med dagens praksis.

RASKERE OG BILLIGERE (EFFEKTIVT LEVERT):

Tidligfasen i prosjekt, og fortløpende ved oppstart av faser og oppgaver, brukes systematisk og grundig med de riktige menneskene tilstede når mulighetene til å påvirke er store og kostnadene lave. Vi oppnår felles forståelse av behov, kontrakt, oppgaver og viktig informasjon. Kjente feil, avvik og endringer gjøres ikke lenger. Potensiell risiko, avvik og

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

endringer i byggefasen identifiseres og håndteres. Byggene leveres RASKERE og effektivt fordi partene lærer underveis og forbedrer måter å lede, styre og samhandle på. Arbeidsmetoder, gjennomføring og kapasiteter effektiviseres, plunder og heft samt unødvendig arbeid fjernes, og flyten og rytmen i arbeidene forbedres. Det som skal leveres ved milepæler er ferdig. Vi oppnår BILLIGERE bygg ved at totalkostnader i prosjektering, bygging og drift reduseres sammenlignet med historiske tall. Det er ingen overraskelser i sluttoppgjøret. Dette oppnås ved at partene arbeider smartere sammen.

FEILFRITT:

Menneskene har rett kompetanse, nødvendig informasjon og erfaringer fra tilsvarende oppdrag. De har rette holdninger og ferdigheter, arbeider godt med andre fag, og utfører tingene rett med en gang. Det er «blank lapp» ved avtalt overlevering. Alt er utført, testet og fungerer. Det er ingen mangler eller reklamasjoner. Det er ingen overraskelser i sluttoppgjøret. Feilfri levering er avhengig av at den eller de som utfører en aktivitet er satt i stand til det.

Situasjonen i byggebransjen

Bransjen preges av mange feil og mangler. Timeforbruk er ute av kontroll og det er varierende kvalitet på prosjektering og utførelse. Bergen kommune har de siste årene brukt store summer på unødvendige endringer og feilretting. Undersøkelser viser 20% effektivitetsfall i bransjen. Byggherrer kan være omstendelige, pirkete og glippe i beskrivelser og oppfølging. Det kan ta lang tid å få avklaringer.

Ambisjon

Bergen kommune ønsker sammen med bransjen å endre situasjonen. Vi vet at det krever mye, både av kommunen som byggherre, og av leverandørene våre. I dette prosjektet inviterer vi selskapene til å engasjere seg aktivt i arbeidet og bidra sammen med oss til et skifte i tenking, i ledelse og praksis slik at vi sammen oppnår målene. Vi kaller det «paradigmeskifte».

Ledelse og samhandling

Nøkkelen til å oppnå dette skiftet er innsiktsfull ledelse og de rette menneskene som samhandler godt. Ledere og medarbeidere hos byggherre og hos våre leverandører må være opptatt av dette og ha god forståelse for skiftet og tilstrekkelig kapasitet og gjennomføringsevne. Vi er på jakt etter selskap der menneskene tar initiativ og foreslår saker og løsninger, er proaktive og ser hva som må gjøres. De tar kontakt, bruker hverandre, deler og henter informasjon og har god forståelse av hva som kreves. God samhandling preges av delende, utforskende og avklarende kommunikasjon.

Det byggherren vil gjøre

Vi vil i oppstarten avklare vår felles forståelse av og forventninger til hvordan vi skal arbeide sammen oppnå «skiftet». Vi vil lytte aktivt og gi og ta imot tilbakemeldinger underveis om hvordan samhandlingen fungerer og om vi er på rett vei i arbeidet. Vi ønsker det samme fra dere. I møter og daglig dialog vil vi drøfte tema rundt «skiftet», legge oss i selen og forbedre ledelses-, samhandlings- og arbeidspraksis.

B.1.3.4 Naboforhold

Det er bebyggelse tett opp mot byggetomten og tilkomstveier er «forholdvis smale». Arbeidet må tilrettelegges så skånsomt som mulig for omgivelsene og det forutsettes god informasjon og dialog med nabolaget. Trygg og forsvarlig tilkomst/passasje for beboere, publikum og brukere må til enhver tid ivaretas. Dette gjelder både gangtrafikk og kjøring til eiendommene. Entreprenøren må påregne å delta og bidra med informasjon på informasjonsmøter med naboer.

B.2 Tegninger/skisser

Se egne dokumenter.

B.3 Krav til prosess og organisering

B.3.1 GENERELT

B.3.1.1 Språk

Alle entreprenørene sine prosjekt- og anleggsledere skal beherske norsk språk både muntlig og skriftlig. Entreprenørene skal organisere kontraktsarbeidet på en slik måte at det til enhver tid er norsktalende ansvarshavende tilstede på byggeplassen.

B.3.1.2 Rigg og drift

Dette kapittel inneholder ikke priskbærende poster. Se generelt eget dokument. Priskonsekvenser av kravene i dette kapittel skal derfor medtas i prisingen av «*vedlegg II. 1 Mengdebeskrivelse*».

B.3.2 ENTREPRENØRENS BYGGEPLASSADMINISTRASJON OG FELLESRIGG

B.3.2.1 Byggeplassadministrasjon

Entreprenøren skal utføre følgende ytelser:

- a) Etablere en samlet fremdriftsplan for egne arbeider. Første versjon av fremdriftsplanen skal foreligge senest **4 uker** etter kontraktsinngåelse. Denne fristen er dagmulktsbelagt, jf. «C2 Dagmulktsbelagte frister».
- b) Foreta kontroll med at fremdriftsplanene holdes
- c) Varsle byggherren uten ugrunnet opphold dersom forhold truer med å forsinke fremdriften på byggeplassen
- d) Angi antatt årsak til forsinkelsen og forventet virkning for fremdriften
- e) Hvis mulig, angi tiltak for å avhjelpe eller minske forsinkelsen
- f) Aktivt bruke prosjekthotell Dalux.

Utføres ikke disse forpliktelsene på forsvarlig måte, kan byggherren kreve erstatning for det tap han ellers ville ha unngått.

Entreprenørene plikter å delta aktivt i felles planleggingsarbeid, selv om de ikke har arbeider i gang på byggeplassen.

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Entreprise: K101 – Betongrehabilitering</p> <p>Dato: 12.02.2019</p>
---	---

B.3.2.2 Fellesrigg

Se egen beskrivelse for rigg og drift for omfang og fordeling av fellesytelser og ytelser for eget kontraktsarbeid. I tillegg kan enkelte rigg og drift-poster for eget kontraktsarbeid forekomme i mengdebeskrivelsen.

B.3.3 PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Entreprenør skal være ansvarlig prosjekterende PRO for prefabrikkerte «dummy» søyler og ansvarlig utførende (UTF) inkl. kontroll av utførelsen (KUT). Entreprenør skal innfri de krav som stilles i den forbindelse.

Tiltakshaver vil ivareta ansvarlig søker-rollen inntil det foreligger en avklaring knyttet til entreprise K202 «Innvendige arbeider».

Det vil være entreprenørens ansvar å dokumentere ovenfor bygningsmyndighetene at foretaket innehar de nødvendige godkjenningsområder i de aktuelle tiltaksklasser som kreves ved gjennomføring av prosjektet.

Rammesøknad ble sendt inn i uke 5, ved 3.mnd behandlingstid kan rammetillatelse forventes å foreligge i uke 17 (ca. 26.4.2019)

B.3.4 KVALITETSPLAN FOR UTFØRELSE

Entreprenøren skal innen **4 uker** etter at avtalen er undertegnet av begge parter, og før aktuelle arbeider settes i gang, levere byggherren en kvalitetsplan for egne arbeider. Denne fristen er dagmulktsbelagt, jf. «C2 Dagmulktsbelagte frister».

Kvalitetsplanen skal løpende oppdateres og godkjennes av byggherren. Kvalitetsplanen skal fastlegge de viktigste kvalitetsaspektene, samt hvilke prosedyrer, kontroller og dokumentasjon som skal gjelde for kontraktsarbeidet.

Kvalitetsplanen skal som minimum inneholde:

- oversikt over kvalitetsansvarlige
- oversikt over hvilke områder som skal kontrolleres og hvordan kontrollere dette (egen, -sidemanns-, tverrfagligkontroll)
- oversikt over kritiske kvalitetsfaktorer og grensesnittproblematikk
- oversikt over kontrollplaner og sjekklister den enkelte har for dette oppdraget
- hvordan dokumenteres bruken av kontrollplaner og sjekklister og hvilken kontroll finnes for at disse blir brukt
- hvilke system for avvik finnes og hvordan skal dette brukes
- oversikt over tverrfaglige kontroller og hvordan skal disse utføres
- hvilke system finnes for utskifting av nøkkelpersonell
- hvilke system for håndtering av tegnings- og arbeidsgrunnlag finnes (inkl. tegningsmottak)
- hvilke system har den enkelte entreprenør for kontrahering av underentreprenører
- hvilke system har den enkelte entreprenør for å videreføre krav til kvalitetsplan til den enkelte underentreprenør

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

B.3.5 SHA- HMS

Bergen kommune, som offentlig byggherre, stiller strenge krav til systematisk arbeid for å ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) iht. Byggherreforskriften. Dette krever at alle på byggeplassen deltar aktivt i SHA-arbeidet og vektlegger SHA i alle arbeidsoperasjoner. Alle parter skal bidra til at målsetningen oppnås. Det er et krav fra byggherren at entreprenøren har de samme målsettingene for prosjekt som byggherren har, og fører dette videre nedover i egen organisasjon.

Hensynet til SHA skal ivaretas gjennomvalg av løsninger. Entreprenøren skal risikovurdere forhold knyttet til SHA og beskrive og ta hensyn til de risikoforholdene som har betydning for de arbeidene som skal utføres. Entreprenøren skal utarbeide HMS-plan for sine egne arbeidere i samsvar med byggherrens SHA-plan etter Byggherreforskriften. KU har rett til å gjennomføre systemrevisjoner.

Hovedbedrift etter arbeidsmiljølovens § 2-2 er:

Entreprenøren* (K201)

*Entreprenøren K202 overtar dette ansvaret når de mobiliserer på byggeplass

SHA-koordinator for prosjekteringsfasen (KP) er:

Byggherren v/innleid SHA-koordinator

SHA-koordinator for gjennomføringsfasen (KU) er:

Byggherren v/innleid SHA-koordinator

Entreprenøren må sørge for at byggherrens KP og KU sikres god innsikt i sitt SHA- og HMS-arbeid, planlegging, prosjektering og utførelse og deltakelse i nødvendige møter for å ha god kjennskap til de faktiske forhold.

HMS- plan, riggplan og beredskapsplan for HMS skal leveres innen **4 uker** etter at avtalen er undertegnet av begge parter. Denne fristen er dagmulktsbelagt, jf. «C2 Dagmulktsbelagte frister».

B.3.6 ENERGI OG MILJØ - GENERELT

B.3.6.1 Møter/kontroller

Temaet energi og miljø skal tas opp i alle byggemøter som eget punkt.

Entreprenørene skal delta i ukentlige miljørunder. På rundene skal det kontrolleres at krav til energi og miljø i produksjonsprosessen er oppfylt. Avvik skal registreres.

B.3.6.2 Dokumentasjon

Entreprenør skal innhente, og på forespørsel kunne fremlegge, miljødokumentasjon /miljødeklarasjoner for alle byggematerialer som er valgt av entreprenøren.

Entreprenøren skal etablere tilfredsstillende systemer for vurdering av farlige kjemikalier med sikte på substitusjon (utskiftning). Substitusjonsplikten innebærer at alle som bruker eller planlegger å bruke produkter med stoffer som kan være en risiko for helse og miljø, har plikt til å vurdere om det er mulig å bruke mindre farlige alternativer, jf. produktkontroll-lovens § 3a. Veiledning for gjennomføring finnes i følgende hefte "Vurdering av helse- og miljøfarlige stoffer på byggeplasser" og/eller www.byggemiljo.no.

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Entreprise: K101 – Betongrehabilitering</p> <p>Dato: 12.02.2019</p>
---	---

B.3.6.3 Organisering

Entreprenøren skal organisere sine arbeidere slik at risiko for miljøulykker (for eksempel utslipp til vann, jord eller luft) reduseres. Drivstofftanker og påfyllingssteder skal sikres mot utslipp til grunnen ved at de plasseres på fast dekke. Absorpsjonsmaterialer skal være tilgjengelig på påfyllingssteder.

B.3.6.4 Beredskap

Uhell med spill av olje eller kjemikalier og andre hendelser som kan skade miljøet, skal registreres og rapporteres. Entreprenøren skal utarbeide beredskapsplan for ytre miljø og oppbevare denne på fast plass på riggområdet. Entreprenøren skal orientere alle egne arbeidstakere og underentreprenører om planens plassering og innhold.

B.3.6.5 Miljøoppfølging

Prosjektets miljømål er å ivareta Bergen kommunes miljøpolitikk og prosjektets uttalte miljømål. Prosjektet har høye miljøambisjoner og for å innfri disse er det valgt å sertifisere rådhuset etter BREEAM NOR for Nybygg 2016 ver. 1.1. Breeam-sertifiseringen skal sikre at det gjennomføres tiltak under prosjektering, utførelse og idriftsetting for å oppnå et bærekraftig bygg. Entreprise K202 vil ha hovedansvaret for selve BREEAM-sertifiseringen, men sertifiseringen vil påvirke alle entreprisene for hovedombyggingen. BREEAM-krav til K101, K103 og K201 ivaretas i MOP, disse entreprisene leverer etterspurt BREEAM-dokumentasjon inn til K202. Øvrige miljøkrav, ut over BREEAM, er også ivaretatt i miljøoppfølgingsplanen.

B.3.7 RENT BYGG

Entreprenøren skal utføre arbeidet etter prinsipper og anvisninger i Rent Tørt Bygg - Forebyggende helsevern i bygninger, jf. siste gjeldende utgave. Se egen beskrivelse for omfang, ytelser, føringer, krav og nivå.

Alle entreprenørene skal sørge for nødvendige riggytelser for å ivareta kravene til rent bygg.

B.3.8 TØRT BYGG

Entreprenøren skal utføre arbeide etter prinsipper og anvisninger i Rent Tørt Bygg - Forebyggende helsevern i bygninger, jf. siste gjeldende utgave. Se egen beskrivelse for omfang, ytelser, føringer, krav og nivå.

Det skal legges vekt på å unngå skadelig byggfukt. Spesielt gjelder dette uttørring av trematerialer og betong. Fukttinnholdet i slike konstruksjoner skal måles før fuging/tetting i vindusåpninger. Fukttinnholdet skal være i samsvar med anbefalinger i NBI-blad 474.533 Uttørring og kontrollmåling av byggfukt.

Organiske materialer skal ikke utsettes for fukt. Materialer som har vært utsatt for fuktighet skal kasseres og tillates ikke brukt i bygningen. Dette gjelder selv om materialene er tørket ut etter fuktpåkjenningen.

B.3.9 AVFALLSHÅNDTERING

Avfallet fra hver entreprenør skal sortes på byggeplass (kildesortering) i samsvar med kravene i TEK17. Mulighet for materialretur til leverandør skal benyttes for å redusere total avfallsmengde.

I forbindelse med behandling av rivetillatelse og byggesaksbehandling stiller Bergen kommune krav om avfallsplaner i henhold til TEK17, kap.9 ytre miljø.

Entreprenøren skal gi K201 og K202 relevante innspill til avfallsplan og rapportering i forhold til denne. Entreprenøren plikter å innordne seg K201 og K202 sine opplegg for avfallshåndtering.

B.3.10 FDV-DOKUMENTASJON

Det skal leveres FDVU-dokumentasjon for hele prosjektet som grunnlag for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av prosjektet. Det vises til EBE, Bergen kommunes «Retningslinjer og krav: FDV-Dokumentasjon».

Norsk standard har avsluttet en høringsrunde for en ny revidert NS 3456 Dokumentasjon for forvaltning, drift og vedlikehold og utvikling (FDVU dokumentasjon). Denne er nå fastsatt og blir tilgjengelig primo februar. Denne standarden legges til grunn for FDVU dokumentasjon.

NS 3456 er ment å gi et grunnlag for videre utvikling mot digitale løsninger for FDVU, herunder bygningsinformasjonsmodellering BIM.

Følgende refererte dokumenter er nødvendig for anvendelsen av NS 3456:

- NS 3451 (Bygningsdelstabell)
- NS 3457 (Bygningstyper)
- NS 6450 (Prøvedrift).

I oppstartsfasen vil byggherre sammen med entreprenøren evaluere og avklare form og metodikk for FDV-dokumentasjon.

- FDV skal leveres etter NS 3456 og i et format som gir elektronisk sporbarhet/søkemulighet på leverandør- og produsentnivå.
- FDV-dokumentasjon og tegninger/modell for alle fag skal utarbeides «som bygget»
- Fagrådgiverne RIBB og RIB etablerer «som bygget» grunnlag basert på leveransekrav til entreprenøren.
- «som bygget» krav til registrering og utførelse er sentralt i denne type arbeider. Entreprenøren skal dokumentere etappe/faser og sjiktoppbygging av alle skader. Registrering skal gjøres av entreprenøren i byggherren sitt prosjekthotell med tilhørende FIELD modul slik at bilder, tekst og produktinfo knyttes til Betong modellen (BIM).
- All FDV-dokumentasjon skal leveres på norsk.
- Entreprenøren skal oppnevne ansvarlig kontaktperson for FDV-dokumentasjon
- Entreprenøren skal utarbeide fremdriftsplan for alle leveranser av FDV-dokumentasjon

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

- Utkast til FDV-dokumentasjon skal leveres Byggherren til godkjenning innen utløpet av 1/3 avtalt kontraktstid. Denne fristen vil bli dagmulktbelagt, jf. «C2 Dagmulktbelagte frister». Komplet leveranse av FDV-dokumentasjon skal foreligge byggherren innen 6 uker før overtakelse.
- FDV-dokumentasjonen skal rettes opp fortløpende i prøvedriftsperioden, minimum en gang per halvår i hele prøvedriftsperioden.
- Database-/programleverandøren skal gi opplæring i FDV-databasen (-programmet til eier og driftspersonale (Database-/programleverandør engasjeres av entreprenør K202).
- FDV-dokumentasjonen skal gjennomgå/benyttes i opplæring av driftspersonalet/bruker.

B.3.11 OPPLÆRING

Entreprenøren skal i samarbeid med fagkonsulent utarbeide opplæringsplan og gjennomføre opplæring av driftspersonell og brukere.

B.3.12 ID-NUMMERERING OG FYSISK MERKING

Det skal fastlegges nummerering og fysisk merking fra og med skaderegistrering, installasjon (katodisk anlegg) og frem til og med elektronisk registrering i BIM. ID og merking avklares med fagrådgivere

B.3.13 RAPPORTERING

Entreprenørene skal sende skriftlig månedsrapport. Rapporten skal sendes innen den 5. i hver måned.

B.3.14 SLUTTFASE

Sluttfasen for denne type arbeider kan ikke utelukkende defineres som en tidsbegrensning men mer som er prosess/metodikk og tidsavsetninger. Entreprenør og byggeledere skal sammen utarbeide et «gjennomføringsgrep» (hva skal gjøres og hvordan det skal gjøres) som skal sikre en forutsigbare og planmessig gjennomføring og avslutning (sluttprodukt) for alle involverte parter. For de visuelle slutfasene kan det også være aktuelt å «involvere» vernemyndigheter.

I «sluttfasen» skal følgende skje i rekkefølge:

- Teknisk kontroll, dokumentasjon og godkjenning av hvert sjikt/operasjon
  - Utførelse – egenkontroll
  - Kontroll – tekniske byggeledere (kontrollingeniør)
  - Godkjenninger
  - Dokumentasjon
- Visuell slutfase 1
  - Entreprenørens egenkontroll
  - Ferdigbefaring 1
  - Mangler, utbedring

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

- Grunnlag for innsetting av vindu og beslag
- Dokumentasjon
- Visuell slutfase 2
  - Ferdig innsatt vindu og beslag forutsettes
  - Entreprenørens egenkontroll
  - Ferdigbefaring 2
  - Evt. mangler, skader, utbedring
  - Grunnlag for nedrigging/flytting av stillas
  - Dokumentasjon

Entreprenøren skal utarbeide detaljert fremdriftsplan for slutfasen, fra dag til dag. Dette skal han gjøre i tett samarbeid med byggherrens byggeleder og tekniske byggeledere (Kontrollingeniører).

B.3.15 PRØVEDRIFTSPERIODE

Utgår.

B.3.15.1 Hva er en prøvedriftsperiode?

Utgår.

B.3.15.2 Oversikt over entrepriser med prøvedriftsperiode - koordinator

Utgår.

B.3.15.3 Tester etc. i prøvedriftsperioden

Utgår.

B.3.15.4 Drift og vedlikehold i prøvedriftsperioden

Utgår.

C Fremdrift og frister

C.1 Generelt

Foreløpig fremdriftsplan for prosjektet er vedlagt.

I pkt. C2 nedenfor redegjøres for kontraktens system for frister.

C.2 Dagmulktsbelagte frister

C.2.1 DELFRIST NR 1

Nordvest fasaden, ferdigstilt

Frist: 01.02.2020

Dagmulktsbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 10.000,- pr døgn

C.2.2 DELFRIST NR 2

Nordøst fasaden, ferdigstilt

Frist: 01.11.2019

Dagmulktsbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 5.000,- pr døgn

C.2.3 DELFRIST NR 3

Sørøst fasaden, ferdigstilt

Frist: 01.09.2020

Dagmulktsbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 10.000,- pr døgn

C.2.4 DELFRIST NR 4

Sørvest fasaden, ferdigstilt

Frist: 01.06.2020

Dagmulktsbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 5.000,- pr døgn

C.2.5 DELFRIST NR 5

God tilkomst for montasje av vindu, fasade Nordvest

Frist: 15.10.2019

Dagmulktsbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 5.000,- pr døgn

C.2.6 DELFRIST NR 6

God tilkomst for montasje av vindu, fasade Sørøst

Frist: 15.06.2020

Dagmulktsbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 5.000,- pr døgn

 BERGEN KOMMUNE	A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering Oppdragsbeskrivelse Entreprise: K101 – Betongrehabilitering	Dato: 12.02.2019
---	---	-------------------------

C.2.7 DELFRIST NR 6

Kantinebygget ferdigstilt

Frist: 1.07.2020

Dagmulksbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 5.000,- pr døgn

C.2.8 TEKNISK FERDIGSTILLELSE

Funksjonstestet (i faser) og komplett idriftsatt Katodisk anlegg

Frist: 1.1.2021

Dagmulksbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 10.000,- pr døgn

Entreprenøren skal i rimelig tid skriftlig innkalle til teknisk ferdigstillelsesbefaring.

C.2.9 START PRØVEDRIFTSPERIODE

Utgår.

C.2.10 DELOVERTAKELSE VED START PRØVEDRIFTSPERIODE

Utgår.

C.2.11 OVERTAKELSE VED UTLØP AV PRØVEDRIFTSPERIODE

Utgår.

C.2.12 OVERTAKELSE

Frist for overtakelse av kontraktsarbeidet

Frist: 15.01.2021

Dagmulksbeløp: I samsvar med NS8405 pkt. 34.3, dog ikke mindre enn kr. 10.000,- pr døgn

C.2.13 FRISTER FOR ADMINISTRATIVE LEVERANSER ETC.

Det gjelder følgende dagmulksbelagte frister for administrative leveranser etc. beskrevet i kapittel B3 krav til prosess og organisering:

- Hovedentreprenørens leveranse av samlet fremdriftsplan for egne arbeider, jf. «B.3.2.1 Byggeplassadministrasjon». Dagmulkt på 0,1 promille av kontraktsummen pr. hverdag.
- Levering av kvalitetsplan, jf. «B.3.4 Krav til utarbeidelse av kvalitetsplan for utførelse»: Dagmulkt på 0,1 promille av kontraktsummen pr. hverdag,
- Ved forsinket levering av utkast til FDV dokumentasjon, jf. «B.3.10 Krav til FDV-dokumentasjon»: Dagmulkt på 0,1 promille av kontraktsummen pr hverdag.

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

D Vederlaget

D.1 Svardokument inkl. tilbudsskjema

Tilbudsskjema vedlagt konkurransegrunnlaget del 1.

D.2 Byggherrens medvirkning

E Alminnelige bestemmelser

E.1 Generelle kontraktsbestemmelser

E.1.1 NS 8405:2008 MED ENDRINGER

NS 8405:2008 med de endringer som er beskrevet i nedenstående punkter, gjelder som generelle kontraktsbestemmelser i Bergen kommunes entreprisekontrakter.

I visse prosjekter er det behov for å presisere, gi tilleggsbestemmelser eller endre Bergen kommunes generelle kontraktsbestemmelser. Slike bestemmelser er i så fall angitt som spesielle kontraktsbestemmelser for det enkelte prosjekt i pkt. E2 nedenfor. Ved motstrid gjelder bestemmelsene i E2 foran bestemmelsene i E1.

E.1.2 MØTER (NS 8405 PKT 7)

Pkt. 7.1 «Byggemøter» første ledd utgår og erstattes med følgende:

«Byggemøter avholdes minimum hver 14.dag på byggeplass, evt. oftere ved behov. Entreprenører som har pågående arbeider på plassen, har møteplikt. Øvrige innkalles ved behov.»

E.1.3 VARSLER OG KRAV (NS 8405 PKT 8)

Andre ledd, første punktum utgår. Andre ledd, siste punktum utgår og erstattes med følgende:

«Varsler og krav gitt ved elektronisk kommunikasjon regnes som skriftlig når det oversendes signert endringsanmodning/varsler om endring (EA/VOE) som scannet vedlegg til e-post.»

E.1.4 SIKKERHETSSTILLELSE (NS 8405 PKT 9)

Pkt.9.1 «Generelle bestemmelser»

Følgende tilføyelse gjelder som nytt siste punktum i andre ledd:

«Konserngaranti aksepteres ikke.»

Pkt. 9.3 «Byggherrens sikkerhetsstillelse» utgår og erstattes av følgende bestemmelse:

«Byggherren stiller ikke sikkerhet for oppfyllelse av sine kontraktsforpliktelser.»

E.1.5 KRAV TIL UTFØRELSE (NS 8405 PKT 11)

Følgende tilføyes som nytt siste ledd i pkt. 11.2:

«Dersom det under utførelsen av kontraktsarbeidet avdekkes at arbeidet er i strid med kontrakten, kan byggherren sette en rimelig frist for utbedring. Dersom utbedring ikke er foretatt innen fristen, kan byggherren kreve at entreprenøren betaler kostnadene til utbedring utført av andre. Forutsetningen er at utbedringen skjer på en rimelig og forsvarlig måte. Byggherren skal varsle entreprenøren før utbedringen blir satt bort til andre.»

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

E.1.6 FORHOLD PÅ BYGGEPLASSEN (NS 8405 PKT 12)

Følgende tilføyes som nytt pkt. 12.8 «Hensyn til naboer»:

«Det er av stor betydning at entreprenørens virksomhet ikke er til sjenanse for naboene. I den sammenheng er støy og støvplagen viktig.»

«God organisering av byggearbeidene, faste tider for støyende arbeider, informasjon til naboer med mer planlegges og gjennomføres i samarbeide med byggeleder.»

«Sprengningsarbeider og andre arbeider som gir impulsiv støy skal bare foregå mellom 07.00 – 17.00, og annen støyende virksomhet skal foregå mellom kl. 07.00 og kl. 19.00. Eventuelt arbeid utover disse tidene skal varsles til og godkjennes av byggeleder. Eventuelt avslag fra byggeleder begrunnes ikke.»

«Ved etablering og bruk av støykilder skal det tilstrebes lavest mulig støynivå. Støy og vibrasjoner skal ikke medføre helsemessig ulempe eller overskride helsemessig forsvarlig nivå.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 12.9 «Masselagring»:

«Eventuell lagring av masser på anleggsområdet skal godkjennes av byggherren.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 12.10 «Lønns- og arbeidsvilkår»

Pkt. 12.10.1 Krav til entreprenør og eventuelle underentreprenører

«På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at ansatte hos entreprenøren og eventuelle underentreprenører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldene forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at de samme ansatte har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren skal ha samme forpliktelser avtalefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underentreprenører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.»

Pkt. 12.10.2 Administrative bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår

Egenrapportering:

«Entreprenøren skal gjøre rede for hvordan virksomheten ivaretar kravene i pkt. 12.10.1 ovenfor. Dette skal gjøres ved å fylle ut skjema for egenrapportering av lønns- og arbeidsvilkår. Med mindre annet er avtalt, skal egenrapporteringen sendes til byggherren innen én måned etter kontrakten har startet. Egenrapportering kan kreves flere ganger i løpet av kontraktsperioden.»

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

Byggherrens rett til å kreve dokumentasjon:

«Entreprenøren skal på forespørsel og innen tidsfrist satt av byggherren kunne dokumentere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underentreprenører. Dokumentasjonen kontrolleres av byggherren eller ekstern kontrollør engasjert av byggherren.»

«Dokumentasjonen kan inkludere, men er ikke begrenset til, komplett liste med navn på egne og eventuelle underentreprenørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, oversikt over allmenngjorte og/eller landsomfattende tariffavtaler som legges til grunn for de samme ansatte, innsyn i entreprenørens avtalte lønns- og arbeidsvilkår med eventuelle underentreprenører, timelister, arbeidsavtaler, lønnslipper og avtaler om kost og losji.»

Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller:

«Byggherren, samt eksterne kontrollører engasjert av byggherren, har rett til å foreta annonserte og uannonserte stedlige kontroller hos entreprenøren, eventuelle underentreprenører og på byggeplassen. En stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i lønns- og personaldata.»

Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger:

«Byggherren og eventuell ekstern kontrollør som mottar dokumentasjon fra entreprenøren, har taushetsplikt om opplysningene i dokumentasjonen.»

Ved pålegg fra Arbeidstilsynet gjelder følgende:

«Hvis entreprenør eller underentreprenør får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår, skal entreprenøren uten opphold informere byggherren ved kopi av pålegget. Entreprenøren eller underentreprenøren skal utbedre forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister.

Pkt. 12.10.3 Sanksjoner

Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Entreprenør som ikke leverer egenerklæringsskjema innen 1 mnd. etter at kontrakten har startet og som ikke har avtalt en annen leveringsfrist for egenerklæringen, plikter å betale dagmulkt inntil skjema er levert eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Tilsvarende gjelder der byggherren har gitt entreprenøren en tidsfrist for å fremlegge dokumentasjon på at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underentreprenører, men dokumentasjonen ikke blir levert innen fristen.»

«Hvis entreprenøren eller underentreprenører får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår og ikke utbedrer forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten som vil

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Hvis brudd på pkt. 12.10.1 ovenfor oppdages av byggherren eller av tredjepart engasjert av byggherren, skal entreprenøren rette forholdet innen den frist byggherren fastsetter. Der entreprenøren selv oppdager slikt brudd gjennom internkontroll eller egen oppfølging av underentreprenører, skal entreprenøren uten opphold opplyse byggherren om forholdene og utbedre forholdene innen frist fastsatt av byggherren. Byggherren kan kreve at entreprenøren skal utarbeide en plan for forbedringer som skal godkjennes av byggherren. Hvis forholdene ikke utbedres innen fastsatt frist, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten, som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Ved brudd på administrative bestemmelser i pkt. 12.10.2. utgjør dagmulkten 0,1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer, begrenset til 20 – tyve – hverdager. Ved brudd på kravene i pkt. 12.10.1 utgjør dagmulkten 1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer. Dagmulkten utgjør uansett minimum kr. 1000,- pr. hverdag.»

Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Ved alvorlige brudd på lønns- og arbeidsvilkår som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller når avtalt maksimal dagmulkt er påløpt, anses dette som vesentlig mislighold som gir byggherren rett til å heve kontrakten.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 12.11 «Utvidet skatteattest»

Pkt. 12.11.1 Byggherrens rett til å innhente opplysninger

Byggherren skal ha fullmakt fra entreprenøren og underentreprenører til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold m.m., som er vedlagt denne kontrakt.

De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten skal gjelde fra signering av fullmakt og frem til seks måneder etter at kontrakten er avsluttet.

Pkt. 12.11.2 Brudd på skatte- og avgiftslovgivningen

«Entreprenøren, eventuelle underentreprenører og selskaper som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert, skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

Byggherren kan til enhver tid foreta kontroll av at entreprenøren, eventuelle underentreprenører og andre selskaper som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert, oppfyller sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

Dersom entreprenøren *i ikke uvesentlig grad* misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan byggherren, etter at entreprenøren er gitt en frist til å rette forholdet, heve kontrakten dersom retting ikke har blitt gjort innen fristen.

Dersom entreprenøren *vesentlig* misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter kan byggherren heve kontrakten uten at entreprenøren er gitt en frist til å rette.

Retten til å heve gjelder ikke dersom kravet formelt er bestridt overfor kompetent myndighet og entreprenøren overfor byggherren kan sannsynliggjøre at kravet ikke er berettiget.

Bestemmelsene over om entreprenørens mislighold gjelder også for underentreprenører som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert og for andre selskaper som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert.

Dersom entreprenørens øvrige underentreprenører *i ikke uvesentlig grad* misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan byggherren gi underentreprenøren en frist til å rette forholdet. Er forholdet ikke rettet innen fristen, kan byggherren kreve at entreprenøren snarest mulig skifter ut sin underentreprenør, uten kostnad for byggherren.

Retten til å kreve utskifting gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet, og entreprenøren sannsynliggjør overfor byggherren at kravet mot underentreprenøren ikke er berettiget.

Dersom entreprenøren ikke skifter ut underentreprenør som byggherren har krevd utskiftet, kan byggherren heve avtalen.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 12.12 «Skilting og reklame»:

«Byggeplassens hovedaktører skal fremgå av byggeplasskilt som utformes etter Bergen kommunes standard. Oppsetting av skilt, bannere og annen form for reklame på byggeplassen er ikke tillatt.»

E.1.7 BRUK AV UNDERENTREPRENØR (NS 8405 PKT 15)

Følgende tilføyes som nytt pkt. 15.4 «Begrensning i bruk av underleverandører»:

«Entreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha mer enn ett ledd underentreprenører i kjede under seg. Også selskap som kun leverer bemanning er å anse som underentreprenør etter denne bestemmelsen.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 15.5 «Antikontraktør-klausul»:

«Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av underentreprenøren og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Byggherren kan bestemme at avtale om underentreprise med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlig av byggherren.

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

Byggherrens godkjenning endrer ikke entreprenørens forpliktelser overfor byggherren.»

«Byggherren kan kreve dagmulkt dersom entreprenøren selv eller noen av hans underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktsummen.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 15.6 «Bruk av utenlandsk arbeidskraft»:

«Byggherren skal i henhold til ligningsloven gi opplysninger til sentralskattekontoret for utenlandssaker (Sentralskattekontoret) om visse oppdragstakere og ansatte. Plikten til å gi opplysninger omfatter også oppdrag nedover i kontraktkjeden.»

«Entreprenøren skal på vegne av byggherren gi de nødvendige opplysninger til Sentralskattekontoret for egne arbeidere, herunder for underentrepriser og andre oppdrag nedover i kontraktkjeden, i henhold til ligningslovens regler.»

«Dersom opplysningsplikten ikke oppfylles vil byggherren rammes av sanksjoner, herunder kan Sentralskattekontoret ilegge gebyr og dagmulkt, samt pålegge ansvar for ikke betalt skatt. Dersom slike sanksjoner iverksettes ovenfor byggherren, og dette skyldes at entreprenøren ikke har oppfylt sine plikter, skal entreprenøren erstatte byggherrens tap.»

«Entreprenøren skal i sluttoppgjøret skriftlig bekrefte at nødvendig varsling til myndighetene er utført. Sluttoppgjør vil ikke bli foretatt før slik bekreftelse foreligger.»

E.1.8 VEDERLAGSJUSTERING (NS 8405 PKT 25)

Kravene om særskilt varsel og løpende underretning i NS 8405 pkt. 25.3 andre ledd bokstav a og fjerde ledd, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging.

Følgende bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging:

«Regulering i opprinnelig byggetid, basert på volum»:

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8405 pkt. 25.2 ikke overstiger 10% av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,10 C)}{C}$$

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks. mva.

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist

C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eks. mva.), med eventuelle tillegg eller fradrag eks. mva. etter gjennomført mengdekontroll.

Ved utregning av entreprenørens totale vederlag (B) skal det ikke tas hensyn til:

- Regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning.
- Utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprise/leverandørkontrakter
- Avbestillingserstatning
- Kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns – og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

«Regulering i forlenget byggetid»:

Har entreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8405 pkt. 24.1, jf. 24.5, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks. mva.

Y = opprinnelig byggetid

Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid.

Dersom fristforlengelse **kun** er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns – og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

Pkt. 25.9 «Avbestillingserstatning til underentreprenører og leverandører»

Punktet utgår og erstattes av følgende bestemmelse:

«Kun dokumenterte bestilte materialleveranser dekkes.»

E.1.9 PARTSUENIGHET (NS 8405 PKT 26)

Pkt. 26.1 «Utførelsesplikt ved uenighet»:

Tredje ledd utgår og erstattes med følgende:

«Byggherren stiller ikke sikkerhet for verdien av det omtvistede kravet.»

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

E.1.10 FASTSETTELSE AV VEDERLAG (NS 8405 PKT 27)

Pkt. 27.2 «Mengdekontroll»:

Følgende tilføyelse gjelder i første ledd:

«Mengdekontroll skal være gjennomført innen kontraktsinngåelse.»

E.1.11 OVERTAKELSE (NS 8405 PKT 32)

Pkt. 32.4 «Protokoll», underpunkt b suppleres med følgende:

«Oversikt over mangler kan fremgå av separate referater fra befaringer som er gjennomført før overtakelsesforretningen. Referatene skal i så fall vedlegges overtakelsesprotokollen. Dersom entreprenøren har bemerkninger til referatene, skal disse nedfelles i overtakelsesprotokollen. Dersom bemerkningene er omfattende, kan disse utarbeides på et eget dokument som vedlegges protokollen.»

Følgende tilføyelser gjelder som nytt pkt. 32.9 «Prøvedriftsperiode»:

32.9.1 «Vilkår for oppstart prøvedriftsperiode»:

«Partene skal gjennomføre en felles befaring for å avdekke om prøvedriftsperioden kan starte, jf. pkt. B.3.14 «Slutfase». Bestemmelsene i NS 8405 pkt. 32.3 «Overtakelsesforretning», pkt. 32.4 «Protokoll» og pkt. 32.5 «Byggherrens rett til å nekte overtakelse» gjelder tilsvarende så langt de passer.»

32.9.2 Rettsvirkningene av oppstart prøvedriftsperiode

«Oppstart prøvedriftsperiode innebærer at byggherren får rett til å ta kontraktsarbeidet i bruk.»

E.1.12 MANGEL VED KONTRAKTARBEIDET. ERSTATNINGSANSVAR (NS 8405 PKT 36)

Pkt. 36.2 «Utbedring»

Følgende tilføyes som nytt tredje punktum i andre ledd:

«Entreprenøren må dekke byggherrens egenandel (inntil 30,0 mill.).»

Siste punktum, tredje ledd utgår og erstattes med:

«Byggherren stiller ikke sikkerhet for entreprenørens mulige vederlagskrav.»

Følgende tilføyes i femte ledd:

«Utbedring av mangler skal utføres etter avtale med og i full forståelse med bruker/leietaker. Dersom hensynet til bruker/leietaker gjør det nødvendig, skal utbedringen gjøres utenfor ordinær arbeidstid. Entreprenøren skal selv besørge og bekoste eventuelt nødvendig vakthold.»

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

E.2 Spesielle kontraktsbestemmelser

E.2.1 VILKÅR OM BRUK AV LÆRLINGER VED GJENNOMFØRING AV KONTRAKTEN OG OM TILKNYTNING TIL LÆRLINGEORDNING

Entreprenøren og/eller underentreprenøren(ene) skal være registrert som godkjent lærebedrift og lærling(er) skal delta i utførelsen av kontraktsarbeidet.

10 % av arbeidede timer på kontrakten skal utføres av lærling(er) innen betong og/eller byggeteknikk.

Lærlingekravet skal oppfylles uavhengig av om arbeidet på det aktuelle fagområdet utføres av Entreprenøren selv eller av underentreprenør(er).

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land.

Slutter lærlingen i bedriften er entreprenøren forpliktet til å finne en erstatter.

E.2.2 DOKUMENTASJON AV OPPFYLLELSE AV VILKÅRET OM BRUK AV LÆRLINGER

Entreprenøren skal dokumentere oppfyllelsen av lærlingekravet på følgende måte:

- Lærlingen(e)s navn, kontaktopplysninger og lærekontrakt skal sendes ved oppstart av arbeidene eller etter nærmere definert avtale med byggherren
- Statistikk over bruk av lærling(er) leveres iht. ordinære rutiner for kontraktsoppfølging i kontrakten

Byggherren sjekker på <https://finnlarebedrift.no/> at entreprenør og/eller underentreprenør(er) er godkjent lærebedrift.

Byggherren kan når som helst i kontraktsperioden be om ytterligere dokumentasjon som gjør det mulig å kontrollere at kravet er oppfylt. Entreprenøren kan eksempelvis bli bedt om å fremlegge lærlingens individuelle opplæringsplan, lærlingens timelister, lønns slipper mv. Byggherren forbeholder seg retten til å kontakte lærlingen(e) direkte med spørsmål om hun/han fortsatt arbeider i virksomheten som oppgitt. Det er byggherren som bestemmer om innmeldt dokumentasjon er tilstrekkelig eller om det kreves ytterligere dokumentasjon.

Entreprenøren plikter å utlevere etterspurt dokumentasjon med de frister som byggherren gir.

E.2.3 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV KONTRAKTSVILKÅR OM BRUK AV LÆRLINGER

Bestemmelsene i denne kontrakten om dokumentasjon og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår får, så langt de passer, tilsvarende anvendelse for bestemmelsene i pkt. E.2.1 og E.2.2 over

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

om bruk av lærlinger og for kontroll og dokumentasjon av henholdsvis bruk av lærlinger og tilknytning til lærlingeordning. Det er særlig følgende bestemmelser som vil komme til anvendelse:

- Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller
- Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger
- Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser
- Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser

Hvis entreprenøren ikke når opp til avtalt prosentsats for bruk av lærling(er), vil dette gå til avkortning i sluttoppgjøret på 1 promille av kontraktssummen, pr prosent manglende måloppnåelse av total lærlingetid innenfor de(t) angitte fagområde(t/ne).

E.2.4 BORTFALL AV VILKÅR OM BRUK AV LÆRLINGER

Dersom entreprenøren ikke klarer å få tatt inn lærlinger på det fagområdet som lærlingekravet i denne kontrakten gjelder og kan dokumentere at det er gjennomført hensiktsmessige tiltak for å få tatt inn lærlinger, bortfaller vilkåret om bruk av lærlinger ved gjennomføring av oppdraget. Det skal bekreftes skriftlig fra byggherren at kravet anses bortfalt.

E.2.5 INKLUDERENDE KONTRAKT

E.2.5.1 VILKÅR OM BRUK AV FUNKSJONSHEMMEDE ELLER VANSKELIGSTILTE PERSONER

Entreprenøren skal sørge for at det ved gjennomføring av kontrakten skal forsøkes så langt det lar seg gjøre å benytte funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer, minst 1 person.

Begrepene funksjonshemmede og vanskeligstilte personer er nærmere definert i anskaffelsesforskriften § 8-8 og departementets veileder til det nye anskaffelsesregelverket under temaet «Reserverte kontrakter».

Personen(e) skal delta i arbeidet med å oppfylle kontrakten.

Personen(e) skal arbeide i den stillingsprosent som hans/hennes arbeidsevne tillater.

Personer som tilfredsstiller samlebetegnelse *«funksjonshemmede eller vanskeligstilte»* og som allerede er ansatt på ordinære vilkår i bedriften vil ikke telle med i oppfyllelsen av kravet.

Personene kan enten ansettes ordinært eller gå på tiltak fra NAV. Kravet vil også anses som oppfylt ved bruk av varig tilrettelagt arbeid (VTA eller VTO) i skjermet eller ordinær virksomhet. Blir personen(e) på tiltak etter hvert ansatt på ordinære vilkår, vil det ikke være et krav at entreprenøren inngår avtaler med ny(e) person(er) på tiltak. Slutter personen i bedriften eller tiltaket opphører uten av vedkommende får ordinær ansettelse, er entreprenøren forpliktet til å finne en erstatte.

Kravet skal oppfylles uavhengig av om arbeidet utføres av entreprenøren selv eller av underleverandør(er).

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

Utenlandske entreprenører kan oppfylle kravet ved å benytte funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer fra andre EU/EØS-land eller fra Norge. Personene kan være tilknyttet arbeidsmarkedstiltak som retter seg mot funksjonshemmet eller vanskeligstilt arbeidskraft i Norge eller i et annet EU/EØS-land. Personen(e) må ha gyldig opphold i Norge.

E.2.5.2 DOKUMENTASJON PÅ AT VILKÅRET ER OPPFYLT

Entreprenøren skal dokumentere oppfyllelsen av vilkåret på følgende måte:

- a) Entreprenøren skal snarest mulig etter oppstart av kontrakt levere dokumentasjon på at «funksjonshemmet» eller «vanskeligstilt arbeidskraft» benyttes. Dette kan være avtale om tilrettelegging og oppfølging for arbeidssøkere og arbeidsgivere eller annen dokumentasjon fra NAV, tiltaksarrangør eller annen uavhengig part. Det vil også være tilstrekkelig å levere dokumentasjon på at personen har vært arbeidsledig eller langtidsledig og deretter ble ordinært ansatt i bedriften. Fullt navn og kontaktopplysninger på personene skal oppgis. Det er byggherren som bestemmer om innmeldt dokumentasjon er tilstrekkelig, eller om det kreves ytterligere dokumentasjon.
- b) Det skal beskrives hvilken type oppgaver de angitte personer skal delta i utførelsen av.

Byggherren kan når som helst i kontraktperioden be om dokumentasjon som gjør det mulig å kontrollere at kravet er oppfylt. Byggherren forbeholder seg retten til å kontakte personen direkte med spørsmål om vedkommende er på tiltak eller fortsatt arbeider i virksomheten som oppgitt. Entreprenøren plikter å utlevere etterspurt dokumentasjon med de frister som byggherren gir.

E.2.5.3 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV KONTRAKTSVILKÅR

Bestemmelsene i denne kontrakten om dokumentasjon og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår får, så langt de passer, tilsvarende anvendelse for bestemmelsene i pkt. E.2.5.1 og E.2.5.2 over. Det er særlig følgende bestemmelser som vil komme til anvendelse:

- Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller
- Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger
- Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser
- Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser

Entreprenøren har varslingsplikt ved endringer.

E.2.5.4 BORTFALL AV VILKÅR OM BRUK AV VANSKELIGSTILT ARBEIDSKRAFT

Dersom entreprenøren ikke klarer å få tak i funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer til å utføre arbeidsoppgaver på kontrakten og kan dokumentere at det er gjennomført hensiktsmessige tiltak for å få inkludert slike personer, bortfaller vilkåret ved gjennomføring av oppdraget. Det skal bekreftes skriftlig fra byggherren at kravet anses bortfalt.

BERGEN KOMMUNE

A0570 Bergen rådhus - Fasaderehabilitering

Oppdragsbeskrivelse

Entreprise: K101 – Betongrehabilitering

Dato: 12.02.2019

E.2.5.5 BYTTE AV NØKKELPERSONELL

Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8405 pkt. 12.2):

Entreprenøren skal benytte samme personell som ble tilbudt byggherren før kontrakt ble inngått, eventuelt som ble avtalt på et senere tidspunkt. Entreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut personer som i henhold til kontrakten eller senere avtale skal utføre oppdraget. Byggherren kan bare nekte å samtykke dersom han har saklig grunn, og kan ved behov kreve inntil to måneder kostnadsfri overlapp ved bytte av personell.

Dersom nøkkelpersonell, uten skriftlig samtykke, skiftes ut før overlevering av prosjektet, på tross av at byggherren har saklig grunn til å nekte, betales en dagmulkt på kr 10.000 per dag.

Samlet dagmulftsansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt kr 300.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette forholdet, anses som vesentlig mislighold som kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving inntil 1 måned etter at maksimal dagmulkt har påløpt.

E.3 Administrative bestemmelser

Se eget dokument.